

"Itt jelen vagyon feláldozott Bárány..." – Tornay Krisztina kiállítása

Dr. Guba András köszöntő beszéde a kiállítás megnyitóján, 2021. szeptember 9.

*Júlia szép leány egykoron kimöne
Búzavirág-szödni a búzamezőbe,
Búzavirág-szödni, koszorúba kötni,
Koszorúba kötni, magát ott mulatni.
Föl is föltekinte a magos egekbe,
Egy szép gyalog-ösvény hát ott jődögél le,
Azon ereszködék fodor fejér bárány,
A napot s a hódat szarva között hozván;
Afényös csillagot a homlokán hozta,
Két szép arany perec, aj, a két szarvába.
Aj, a két ódalán két szép égő gyertya,
Mennyi szőre-szála, annyi csillag rajta*

Részlet a *Júlia szép leány* népballadából

Tornay Krisztina Petra, ahogy Júlia is a balladában, kiment egy mezőre, belépett egy különös térbe. Abba a térbe, amelyet keresztény világunkban most az Eukarisztia határoz meg. Ez a tér minket is hív, vagy belépünk, vagy távol tartjuk magunkat tőle. Krisztina Petra belépése ebbe térbe már önmagában is izgalmas, mert korunk művészei szívesebben választják a témáikat maguk, éppen azt, ami a szívükből jön, és nem egy tematizált térbe lépnek be, jobbára nem tematikus képeket alkotnak.

De Krisztina Petra vállalta ezt - a szerintem az Egyházban nem ritka - hagyományt, hogy bizonyos témával kapcsolatban fest.

Petra elindult ebben a térben és figyelt, figyelte a búzavirágot, szedte és koszorúba rakta. Ha figyelmesen keresgélünk, a képein is felfedezhetünk néhányat ennek a koszorúnak virágaiból. Júlia feltekintve a magos egekbe meglátott valami többet, mint amit a mező láttatni tud. Petra megmutatja nekünk képeit, látomásának lenyomatait, amely azon tapasztalatát próbálja leképezni, hogy mit jelent neki az Oltáriszentség.

Arra hívlak Benneteket, hogy nézzük meg, ez a rét milyen látomásokkal, képekkel, búzavirágokkal van tele. A legerőteljesebben a három hatalmas textilkép közepén vetíti ezt elénk. Ahogy előttünk lógnak, fentről leeresztve, emlékeztetnek azokra a templomi körmeneti zászlókra, amiket mi is ismerünk. Erőteljes szövetkeret, selyem, és benne valamiféle szakrális kép, kissé kopottan. Imbolygunk velük együtt.

Talán érdemes azzal a képpel kezdenem jobb oldalon, amely azokból az elemekből formálódik, amit a *Júlia szépleány* is látott, vagyis valamilyen ösvényen egy bárány jődögél le. S ez az ösvény a képen létrává válik – és ez a létra nagyon ismerős nekünk Jákob álmából, ez a létra az, ami által az Istennel lehet kapcsolatba kerülni, amin Isten angyalai le-föl járnak.

Izgalmas látni, hogy Petra képén nem egy létra van. Egy létra erőteljes és ragyogó, azon biztosan lefelé fognak jönni. A többi létra, létrák sokasága fölfelé meredezik, de nem visznek senkit sehova.

Próbálkozásaik emberi próbálkozások arra, hogy valahogy kapcsolatba kerüljünk a fentebb valóval, az Istennel. Igyekezetek arra, hogy Valamit elérjünk, megragadjunk, akár ezekkel a létrákkal Bábelt építsünk, sikertelenül. Ebben világosodik meg az első látomás Istentről, hogy akkor Ő elindul lefelé. Elindul, ahogy *Júlia szép leány*, két gyertyával, bárányként, és ott hordozza a Napot és a Holdat.

Érdeemes figyelmünket áttenni a másik oldalra, a bal oldali képre, mert ez tárja elénk azt a világot, amelybe a Bárány lefelé jöve megérkezik. Ez a világ éles, szálkás, kegyetlen, komor. A hozzáérkező bárányt nem akarja befogadni. Maga alá gyűri. A magasból jövőt letapossa, megöli.

És a harmadik, középső képen, az általunk jól ismert motívumot látjuk: ez a feláldozott bárány föltámad és életre kel, és azt mondja, hogy: Jelen vagyok az életben, az emberi életben, bárányként, győzedelmesen. A bárány glóriája nem csak a fejét fogja körül, hanem egész testét, a jelenvalóság szentségét idézve.

A teremben jobb oldalra fordulva nagyon határozott stílusú képeket, tusrajzokat láthatunk. Legfőképpen a kör határozza meg a kompozíciókat, s nyilván az Oltáriszentség kör alakjának ihletében. De ahogy ránézünk ezekre a képekre, a körnek mélysége lesz, távlatot nyit, magasba húz. Számomra a Nap életadó, fényesítő voltát hozza elő, vagy a holdnak a titokzatos, magához hívó, el-elmélyülő motívumát sejteti. Az Oltáriszentség Napjában és Holdjában megjelenik egy másik szimbólumvilág, amely már a nagy képek egyikén megjelent: a feláldozottság szimbóluma, itt a leölt bárány helyett keresztként.

A Gergely-miséhez kapcsolódó nyomatok mind ablakkeretben jelennek meg, mintha a titokra lehetne rálátni ezeken az ablakokon keresztül. A titok pedig az, hogy ki is van jelen az Oltáriszentségben? Nagy Szent Gergely pápához kapcsolódó legenda szerint a pápa miséje közben megmutatta magát az ostyában jelenlévő Fájdalnak Férfija.

A terem bal oldalán a középső nagy képről ismerős Bárányról készült nyomatokat látunk. Ugyanarról dúcra készült linónyomatok. A körvonalak a képeken ugyanazok, hasonlóan az ikonokhoz. A nyomatok különféle színvilágúak, anyagszerűségük különféle módon, erővel jelenik meg. Van, ahol felragyog, s van, ahol elkezdenénk csiszolni róla a rozsdát, hogy a kép jobban látszódjon. Hol áttetszik, hol alig. Igen, ki kell tisztogatnunk a tapasztalatainkat, mindazt, ami a világból hozzánk eljut, azért hogy, ami át akar szűrődni rajta, az meg is tudja ezt tenni, vagyis hogy észrevegyük, amikor az Isten Fia vagy a Bárány szembejön mindabban, amit magunkban és körülöttünk megélünk.

Itt jelen vagy az Istennek Fia,

itt jelen vagy feláldozott Bárány,

itt jelen vagy erős, igaz Isten:

a Jézus Krisztus.